

Dieren zijn vrienden, geen voedsel

Er is een oude Cree-lering: de mensen jagen niet achteloos op de eland. De eland geeft zichzelf aan de mensen alleen in tijden van echte nood. Dit verhaal is meer dan een legende – het is een instructie. Het vertelt ons dat dieren niet zomaar van ons zijn om te nemen. Ze zijn verwanten. Wanneer ze hun leven geven, is dat een geschenk. En geschenken vragen om dankbaarheid, nederigheid en terughoudendheid.

De menselijke geschiedenis begreep dit ooit. Eeuwenlang was vlees geen dagelijks recht. Nadat mensen zich vestigden in een agrarisch leven, waren dieren metgezellen in het overleven: ze gaven melk, eieren en arbeid. Hun levens werden gespaard, behalve in de strengste winters of voor zeldzame vieringen wanneer de gemeenschap een feest verlangde. Vlees was schaars, en daarom heilig. Het eten ervan betekende het eren van het gewicht van het offer.

Maar we zijn afgedwaald. Naarmate de welvaart groeide, veranderde vlees. Het werd een teken van status, een handelswaar, een manier om macht te tonen. Het was niet langer zeldzaam, maar alledaags. Toch was er altijd verzet. Zelfs op het hoogtepunt van de Europese Renaissance verklaarde Leonardo da Vinci dat hij zijn lichaam niet zou maken tot “een graf voor de lijken van dieren”. Zijn weigering was meer dan excentriciteit; het was een moreel standpunt. Hij zag wat anderen negeerden: dat een lichtvaardig genomen leven een leven is dat niet gerespecteerd wordt.

Andere tradities droegen deze waarheid ook. Het boeddhisme plaatste mededogen centraal in menselijk gedrag – niet alleen voor mensen, maar voor alle voelende wezens. Het eten van een dier betekent het verlengen van lijden, jezelf dieper verbinden met schade. Zich onthouden is het beoefenen van *ahimsa*, geweldloosheid in actie. Deze leer resoneert met het Cree-verhaal: leven mag nooit gedachteloos worden genomen.

De moderne wereld heeft deze wijsheid grotendeels verlaten. Tijdens de Grote Depressie en de Tweede Wereldoorlog behandelden mensen vlees opnieuw als kostbaar, gerantsoeneerd, nooit verspild. Maar na het einde van de oorlog werd honger vervangen door overvloed, en terughoudendheid maakte plaats voor overdaad. De vleesconsumptie steeg enorm. Keukens werden zwaarder, economieën industrialiseerden, en dieren verloren hun laatste restje waardigheid. Ze “gaven zichzelf” niet langer. Ze werden geproduceerd, vermenigvuldigd en geslacht op een schaal die onvoorstelbaar is.

Het verbond werd verbroken. Respect verdween. De band tussen mensen en dieren stortte in tot uitbuiting.

Daarom ben ik vegetariër. Het gaat niet om een trend of mode. Het gaat om ethiek. Het gaat om het luisteren naar de stemmen die ons herinneren – de Cree-oudste, de Renaissance-kunstenaar, de boeddhistische monnik – dat dieren geen handelswaar zijn, maar

metgezellen. Als ik geen leven hoef te nemen, weiger ik dat. Mijn lichaam zal geen graf zijn.

Dieren zijn vrienden, geen voedsel. Leven volgens die waarheid betekent respect herstellen waar het verloren is gegaan. Het betekent de wijsheid eren van degenen die ons voor gingen. Het betekent een industrie afwijzen die gebouwd is op lijden. En het betekent staan voor een toekomst waarin de eland nog vrij rondloopt, waar zijn geschenk zeldzaam en heilig is, niet alledaags en misbruikt.